

Landbruks- og matminister
Sandra Borch

Deres ref:

Vår ref: 207.16

Dato: 02.03.2022

Akademikernes innspill til statsbudsjettet 2023 – Landbruks- og matdepartementet

Regjeringen har høye ambisjoner for kommunene i landet og vil legge til rette for at folk kan bo der de vil. Det må gjøres gjennom å sikre kommunene ressurser og handlefrihet til å løse velferdsoppgaver og stimulere til næringsutvikling. Akademikerne er opptatt av at kommunene også har den kompetansen de trenger for å løse oppgavene, både eksisterende oppgaver og nye.

Rekruttering av kritisk kompetanse i kommunene

Kritisk ekspertkompetanse som kommunene trenger er blant annet ekspertise på beredskap, miljøvern, miljørettet helsevern og klimatilpasning. Mange kommuner opplever imidlertid at det er krevende å rekruttere akademisk kompetanse. Små fagmiljø og små arbeidsmarkeder er trolig noe av årsaken til at små kommuner opplever rekrutteringsutfordringer. Høyt utdannede tiltrekkes av kompetansearbeidsplasser med godt fagmiljø. I en undersøkelse blant akademikere fra 2020 svarer 94 prosent at fagmiljø på arbeidsplassen er svært eller ganske viktig hvis de skal vurdere å flytte til et annet sted.

Akademikerne foreslår at regjeringen etablerer et program/satsing som har som formål å styrke fagmiljøene og forsterke oppgaveløsning, innovasjon og tjenesteutvikling i kommunene. Programmet skal blant annet:

- Fremme forsøk med samarbeidsformer for å prøve ut og evt. videreutvikle modeller som bidrar til solide fagmiljø og styrket oppgaveløsning i kommunal sektor. Det bør spesielt legges til rette for at ulike modeller for samarbeid i faste konstellasjoner prøves ut.
- Kartlegge hvilke modeller som fungerer og hva som fremmer og hemmer utviklingen av solide fagmiljø.

Tilgang til veterinærfaglig kompetanse

Regjeringen har stadfestet i Hurdalserklæringen at dyrevelferden og veterinærdekning i hele Norge skal styrkes. Veterinærfaglig kompetanse i hele landet er avgjørende for å sikre dyrehelse, dyrevelferd, mattrygghet, folkehelse og miljø. Uten tilstrekkelig tilgang på støttefunksjoner som veterinærer vil matproduserende bønder kunne måtte tvinges til å legge

ned i større grad i enn i dag. Dette vil igjen kunne svekke Norges beredskap og grad av selvforsyning av mat.

Tiltak vi mener vil ha umiddelbar effekt for en styring av tilgangen på veterinærfaglig kompetanse er:

- Økte stimuleringsstøtte til kommunene slik at flere kommuner bedre kan utnytte veterinærenes brede kompetanse lokalt.
- Etablering av en trainee-ordning for veterinærstudenter eller nyutdannede veterinærer. En slik ordning kan være en pilotutgave av de regionale trainee-ordningene som omtales i punkt 9.3/10.3 i NOU 2020:12 *Distriktsnæringsutvalget*. Dette er et eksempel på tiltak som kan bidra til å fase inn nyutdannede arbeidstakere eller næringsutøvere i eksisterende fagmiljøer.

Dersom dette er vellykket, kan erfaringen med ordningen videreføres til andre yrker det er behov for i landbruket.

Bedre rammevilkår for næringsdrivende

Selvstendige næringsdrivende skaper viktige verdier for samfunnet. Det må legges til rette for gode sosiale ordninger også for de som er selvstendig næringsdrivende, slik at vi har et trygt arbeidsliv for alle.

Regjeringen har varslet i Hurdalserklæringen at man vil utrede om selvstendig næringsdrivende og frilansere skal opparbeide seg sterkere rettigheter til inntektssikring og dessuten at man skal forbedre sykelønnsordningen for selvstendig næringsdrivende. Vi forventer at regjeringen setter i gang utredning av disse spørsmålene og at tiltak kan iverksettes med budsjettvirkning i 2023.

Det er viktig med likestilling av regelverk for de som ønsker å jobbe selvstendig og de som er ansatt. Det er eksempelvis ubegrunnede forskjeller i mulighetene til pensjonssparing mellom ulike tilknytningsformer. Selvstendig næringsdrivende som har inntekt over 7,1 G har i dag ikke de samme skatteinsentivene for pensjonssparing som arbeidstakere med inntekt over 7,1 G.

Akademikerne etterlyser videre en ordning der muligheten for å kreve minstefradrag er et alternativ til å kreve fradrag for faktiske kostnader for enkeltpersonforetak.

Med vennlig hilsen,
Akademikerne

Lise Lyngsnes Randeberg
konstituert leder